

MARMOR MARIS

MIQUEL GARRIGA

Quorum
LLIBRES

(COL·LECCIÓ NARRATIVA) - 12

MARMOR MARIS

Miquel Garriga

Primera edició: setembre del 2018

© Miquel Garriga

© de l'edició:

Quorum Llibres

C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls

Tel. 977 60 25 91

quorum@quorumllibres.cat

www.quorumllibres.cat

Disseny i composició: 3 x Tres

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-16342-22-8

DL T 1040-2018

CAPÍTOL I

El castell de Ribes ja existia al final del segle X i senyorejava bona part de la comarca. Tres nissagues van determinar els fets d'aquesta part de la història: Guitart, Geribert i Ribes. Al final del segle XII els conflictes van pujar de to i van afectar altres dominis, com la Geltrú i Miralpeix. Al segle XIII es van consolidar diverses generacions de la nissaga Ribes, però no tot van ser flors i violes, ni entre els membres de la família ni amb els veïns.

Aquell segle convuls va afectar i canviar no tan sols els homes i les dones del territori, sinó tota la cristiandat.

CAPÍTOL II

1

La campana del temple que donava la nota més greu oferia, amb tons espaiats, el toc de morts, que, volent ser una crida a l'oració per demanar l'ajut de la Mare de Déu en aquells moments d'ansietat i d'espera d'uns resultats que se sabien incerts, era un presagi d'una realitat colpidora que aviat arribaria en forma de correus adreçats als diversos comtes i al palau del sobirà a Barcelona. Missatges que prendrien la forma d'unes notícies brutals.

Tot Catalunya estimava l'església de Santa Maria de Ripoll i la majoria de la gent sabia que l'havia fundada el comte Guifré el Pelós, deien que feia ja quatre segles. Però, segons asseguraven els savis, Ripoll es va erigir durant la fundació de la terra catalana. El territori era del mateix comtat, veí del de la Cerdanya i amb estrets llaços històrics amb els altres comtats del nord, com el Vallespir, el Conflent, el Capcir i la Provença.

El temple s'havia anat omplint des de primera hora de la tarda, quan encara feia sol. La crida per anar a resar i demanar l'ajut diví per la batalla que se sabia que s'estava entaulant havia produït efectes immediats en una població conscient que molts dels seus ciutadans hi lluitaven. Perquè no era una batalla qualsevol, era La Batalla.

L'església ja era plena, però la gent encara arribava dels poblets i les masies dels voltants, uns a peu, uns altres a cavall o dalt d'un ase. Vells, nens, dones i homes, tots amb esperança, però sobretot amarats de por. Resaven a mesura que s'acostaven, les veus trencades i l'ànim gris.

Des de feia molt poc temps, només setanta anys, s'havia format una confederació d'estats entre Catalunya i Aragó; un fet extraordinari. El comtat d'Aragó havia esdevingut regne el 1035; Catalunya endinsava les seves arrels al març de l'any 988, quan Borrell II va trencar el vassallatge

amb el rei franc i els comtats catalans van esdevenir sobirans i van passar a encunyar moneda. Després del pacte, els aragonesos compartien el mateix sobirà català, però cada nació mantenia la seva independència, tradicions i constitucions.

A Ripoll, la gent arribava com un plovisqueig, però de manera constant. Les veus de les oracions s'escampaven pels carrers de la ciutat acompanyades per centenars d'espelmes, que oferien els seus petits punts de llum en ofrena per a l'ocasió aquells primers dies de setembre. El seu desig era donar forces als defensors dels comtats del nord i als vescomtes Raimon VI de Tolosa, Bernat IV de Comenge, Raimon Roger de Foix i, per descomptat, també al rei Pere de Catalunya i Aragó.

A la península, això ho sabien tots els que resaven amb llàgrimes als ulls. Hi havia altres estats, com Castella, Navarra o Lleó, però la guerra en terres occitanes no els afectava. També eren conscients que al sud encara tenien frontera amb els sarraïns, amb els quals de tant en tant es produïen ràtzies.

El rei Pere, amb cavallers i homes d'armes, llancers, arquers i molts altres enrolats per aquella oportunitat, havien marxat a defensar els comtats de tramuntana, els comtats occitans que havien jurat fidelitat al sobirà català i esperaven l'ajut en moments de risc per a les seves vides. Les notícies havien arribat amb comptagotes, però totes parlaven d'una batalla terrible que estava a punt de produir-se a prop de la vila de Muret.

Amb la seva fe i religiositat, la gent no se sabia avenir que el papa defensés aquella guerra contra cristians. Innocenci, papa des del 1198, va ser elegit quan tenia trenta-set anys. Descendent de la poderosa família Segni, va entendre la conveniència de la teocràcia papal del seu professor a Bolonya, Uguccio de Pisa. Posteriorment, quan va ser designat pontífex, la seva ambició el va conduir a dissenyar un programa polític per ser l'emperador més poderós de tots els temps. Segons els seus principis, els estats i els sobirans s'havien de situar, en qualsevol cas, per sota de la seva superior autoritat.

Tota aquella gent i tot aquell dolor, aquella angoixa, aquells plors col·lectius, s'havien aplegat a Ripoll pregant per la seguretat dels seus éssers estimats que participaven en la batalla. Els tenallava el cor la incertesa de què passaria si el rei Pere la perdia. Sembla que res no canvia i que sempre hi ha algú que pren decisions sense cap mena de mirament per la gent senzilla. Som xais?

Més al sud de Ripoll, aquell mateix dia, quan ja el capvespre s'havia estès per la ciutat comtal de Barcelona, un llamp brillant va provocar un tro, formidable i esferèidor, que va fer tremolar les parets, els arbres i fins i tot les roques. La forta tempesta, amb vents de llevant, tenia espantats els habitants de les poques cases que s'havien anat construint als voltants de la parròquia de Santa Maria del Mar, al barri de ribera fora de les muralles de la ciutat. Un tro que començà amb un seguit d'espetecs, com de branques que es van trencant l'una darrere l'altra, i que acabà amb una detonació que va posar els pèls de punta i va fer xisclar algunes dones, que es persignaven i pregaven a santa Bàrbara. Tot era fosc.

Mentre al cel de Ripoll el temps havia estat bo i sense cap núvol, a la costa de Barcelona i al mar fins a les illes de Mallorca i Sardenya el cel estava totalment tapat per uns núvols d'una negror que recordava allò que els capellans deien que era l'infern. La llum blanca dels llamps permetia observar el temporal de pluja que tot ho negava. Era com si el cel plorés per tanta gent senzilla que havia mort o havia estat torturada durant la croada papal.

Al poble es deia, d'amagat els uns dels altres, que els que es proclamaven successors de sant Pere havien abandonat la seva missió dirigida a les coses de l'ànima. La gent els imaginava com emperadors poderosos que tenien el dret de provocar guerres i batalles que conduirien a la mort i l'assassinat de milers d'homes i dones, la majoria cristians. Feia l'efecte que amb Innocenci III havia començat l'era de l'Anticrist.

Un dels llamps va anar a caure sobre el campanar d'espadanya de l'església parroquial i va arrencar resquills dels blocs escairats de pedra que formaven l'extrem superior del temple. El llamp va il·luminar la façana sencera, però en pocs segons tot va tornar a quedar a les fosques.

En aquell mar tempestuós, les enormes onades queien tumultuosament sobre la platja i feien saltar i girar els vaixells ancorats: cinc galeres, una gran tarida, set coques de transport i una desena de sageties, aquelles petites galeres lleugeres que eren les més ràpides de totes. També hi havia un parell de galeres petites amb vela llatina conegudes com *fustes*, totes sense cap més protecció que l'àncora que les mantenia subjectes al mateix punt sota l'aigua. A la sorra hi havia les més petites: llaguts i altres barques de pesca a la xàvega. Algunes ja havien quedat amb la quilla a l'aire i giraven i

tornaven a voltar amb les rebregades de les fortes onades que batien la sorra; només les salvava el cap que les mantenia fixades a troncs gruixuts clavats més amunt de la sorra.

La majoria dels habitants d'aquell barri de fora murs eren mariners, pescadors o bastaixos que vivien de la càrrega i descàrrega de les naus que quedaven ancorades més enllà de la sorra. Aquesta gent de mar pensava que els seus descendents, tal com anaven les coses i el que es deia, s'haurien de veure involucrats en fets que els portarien a lluitar a l'altra banda d'aquell mar, del qual pocs coneixien més enllà de l'illa de Mallorca. Ja corria la veu que la guerra dels comtats del nord, amb l'excusa de la religió, n'era una d'interessos polítics i econòmics. Potser, pensava algun mariner més imaginatiu, aquests fets futurs portaran els mercaders, mariners, soldats, nobles i almogàvers fins a l'altre extrem del mar.

CAPÍTOL III

1

Inexorablement, havien passat més de cinquanta anys des de la croada contra els comtats del nord. El rei Pere havia mort a la batalla de Muret, enfrontat a les tropes franceses del rei Felip II de França, comandades per Simó de Montfort. Aquell fracàs va suposar la dominació francesa d'Occitània i el fre a l'expansió de la influència catalana.

La mar Mediterrània, al davant de la població de Vilanova, no era diferent de la mar de mig segle enrere, aquella primavera de l'any 1271.

—Arnau, va, que sembles encantat! —va cridar el Gras, empipat.

El Gras era l'ajudant de l'Acfred, el mestre d'aixa, pare de l'Arnau. Feia anys que treballava amb l'Acfred, des que el seu pare va morir sobtadament i sense cap malaltia per avisar. En aquell moment ja tenia disset anys i era un expert que podia fer quasi totes les feines d'aixa. El malnom li venia del seu aspecte físic, i tant era així que ningú sabia el seu nom real. Per a tothom i per a ell mateix, era el Gras.

L'Arnau Roig, amb catorze anys, era un jove espigat, amb els cabells llargs i caragolats de color roig, un dels trets familiars que s'heretaven d'uns a altres de la seva família, tant homes com dones. De complexió mitjana i musculosa per l'esforç físic permanent, tenia un rostre amb front ample i de faccions agradables, segons algunes de les noies del poble. Els seus ulls eren de color marró daurat, d'expressió alegre i transmetien vitalitat. Ja quasi un home, era de caràcter decidit però esvalotat, que compensava amb un esperit somiador. Somiatruites, segons el seu pare.

Els dies es feien més llargs i es començava a notar la primavera, especialment un matí com aquell, amb el sol brillant i un mar blau esplèndid. Aquell any, l'hivern havia començat amb un temps temperat que oferia moltes hores

per treballar, ja que es podia aprofitar fins a l'últim raig de llum i part de la foscor, que el Gras trencava amb un bon foc on cremava les restes del material que es feia servir per a la construcció de llaguts i altres barques. Però el mes d'abril s'havia despertat amb molt de fred i un parell de petites nevades poc habituals, que van emblanquinar els turons propers del massís del Garraf.

S'havia assegut sobre uns taulons de fusta, a la platja de Vilanova, i contemplava el mar, que estava en una calma total. El mar l'atreia de forma poderosa i sovint quedava absort.

—Va, Arnau, que hem d'acabar les juntes d'aquests taulons, que demà toca posar-hi la pega —va insistir el Gras.

—Deixa'm, ara m'hi poso —va contestar enfadat per la interrupció, romancejant. Hi havia moments que es quedava embadalit mirant la lluentor del mar i aquell horitzó, a la ratlla on el mar fregava amb el cel, que era una promesa de països llunyans i exòtics.

Estaven treballant a la platja, en una raconada de la sorra que mirava a migdia, un indret protegit per un espadat de roca que la gent coneixia com *punta de Marbre* per la seva coloració i el tipus de material. Aquí el seu pare, un reconegut mestre d'aixa, feinejava reparant i construint barques i altres petites naus. Ara estaven acabant un llagut i ja entaforaven l'estopa a les juntes dels taulons. Després caldria posar-hi la brea per tal d'acabar d'impermeabilitzar el casc.

—Què, ho he de fer tot jo sol? —es va tornar a queixar el Gras, mirant-se'l empenyat, amb la seva cara rodona i quasi sense coll.

Es va aixecar i es va posar a treballar, esbufegant i rondinant. No havien acabat perquè els faltava el seu germà, en Nofre, que era ajudant per a les feines més habituals, que havia après del seu pare. Avui el pare l'havia enviat a pescar. Sort en tenia el seu germà, pensava l'Arnau. Va donar un parell de cops, més forts del que calia, a l'estopa que estava entatxonant entre les esclertes, com a descàrrega d'aquell moment d'irritació pel fet de no estar amb la canya temptant el joc de l'astúcia amb el peix que hauria d'anar a la paella per sopar.

Però la realitat era que estava content perquè havia après molt en quatre anys. Primer havia tingut la feina, pesada i monòtona, de preparar les quadernes i les altres fustes, tot i que el pare sempre es reservava la construcció de quaderna mestra, perquè era l'element fonamental de la barca. Ell sabia que el seu pare era capaç de calcular i dibuixar l'esquema i l'estructura d'una barca, feina que la majoria dels mestres d'aixa no sabien fer: treballaven a partir

de regles pràctiques. Quan acabessin el calafatejat del casc, es dedicarien a muntar la bancada i la coberta amb les taules que ja tenien preparades des de feia un mes. Tot estava d'acord amb el projecte que els havien demanat per aquesta barca de pesca i l'arribada de l'estiu, al mes de juny, amb millor temperatura, permetria lliurar el llagut en perfectes condicions.

—Quan tornarà el teu pare?

—Suposo que avui, ja fa dos dies que ha marxat per veure com anava la feina dels velers i els corders.

—Esperem que aquest cop no hagin fet servir cordes velles o cànem en mal estat per a la vela —esbufegà el Gras, recordant les vegades que els havien barrejat algun cap dolent.

La bona qualitat de l'eixàrcia era fonamental, perquè, si no estava en condicions òptimes, al primer temporal podia quedar tot trencat i esquinçat. També eren importants els remes, que suposaven una feina molt especialitzada que l'Arnau ja havia après l'últim any. Els remes eren transcendents per tal d'aprofitar l'esforç del remer i, per tant, s'havien de fregar molt per eliminar-ne les rugositats i deixar-los ben llisos. L'Arnau sabia que el pare es preocupava molt de comprar la fusta més adequada per a cada element del vaixell. Per a les quadernes i les taules de folrar el casc, l'obtenia del Montseny, però els troncs d'avet per fabricar els pals els anava a buscar als Pirineus, cosa que suposava un cost extra de transport. Les taules, els taulons i les planxes per al pont i les bancades les obtenien de fustes blanques d'àlber i de pi, però els elements que havien de ser més resistents, com la pala dels remes i també l'escàlem, on quedava apuntalat el rem per fer palanca, s'obtenien de faig i d'alzina.

L'Arnau havia nascut a Vilanova, on el pare s'havia traslladat feia anys. Havia construït, amb el temps, la casa on ara vivien, i al costat mateix s'hi va fer un habitatge el seu oncle Ramon, que era solter i es dedicava al comerç marítim. El seu pare tenia un altre germà, en Bernat, que estava casat i vivia a la plana de Ribes, a l'est de Vilanova. Ribes era una població i un domini senyorial molt més important que Vilanova.

—Es veu que ahir hi va haver problemes al camí de Ribes —va comentar el Gras.

—Vaja, feia mesos que no hi havia cap conflicte.

—Doncs sí, es veu que els de cal Mirada anaven pel camí cap a Ribes i es van trobar dos homes armats del castell que els van exigir pagar un dret de pas. Imagina't: un dret de pas de què? Si no s'ha pagat mai! Tampoc no hi ha cap pont ni cap obra que ho justifiqui...

—No en sabia res, d'això —va intervenir l'Arnau, sorprès.

—... doncs sí, resulta que en Gausbert de Ribes va decidir que, com que ahir era Sant Sever, doncs calia pagar. Però com que els Mirada es van negar a fer-ho, es van veure obligats a tornar a Vilanova.

Va seguir treballant i aviat es va oblidar dels problemes amb Ribes i de tant en tant es mirava el vaivé de la coca, ancorada prop de la platja. Duia per nom *Llevant* i era un magnífic vaixell que estava fixat a terra amb un cap des de la popa i des de la proa quedava fixat a l'àncora. La coca era una nau molt més petita que una galera però de més volum, amb una vela de quatre caires, amb la qual el seu oncle Ramon comerciava per la Mediterrània.

—Quan marxeu? —va preguntar el Gras, mentre desava les eines i observava com l'Arnau tenia la vista fixada en la silueta del vaixell panxut.

—Aviat, aquest estiu vinent. Potser hi anirem tots, el meu germà, el pare i l'oncle com a patró de la nau, més els mariners que hauran de contractar —va dir amb els ulls brillants per l'emoció.

Seria el primer cop que navegaria amb el *Llevant* en un llarg viatge. Havia participat com a mariner en sortides a les illes, com Mallorca o Menorca, però desitjava anar lluny, més lluny, a l'altra banda del mar, on deien que la gent és molt diferent. Tothom sabia també que era perillós, perquè els mariners parlaven de peixos gegants, d'éssers extraordinaris que en deien *sirenes* i de tempestes terrorífiques. Fins i tot parlaven de pirates del mar, però l'Arnau pensava que res d'això es podia comparar amb l'emoció de navegar lluny.

Aquest cop l'aventura seria molt més llarga, ja que navegarien fins a la costa africana, fins a Tunis, on hi havia un consolat català des de feia uns vint anys, o bé fins a Constantina, a la costa nord, encara no ho sabia prou bé. Però prometia ser un viatge extraordinari i per a ell una gran aventura, que ansiejava.

2

L'Arnau va entrar a casa. Com era habitual, a un costat de la porta hi havia una llança i a l'altre, una ballesta amb les sagetes; ja ho sabia i ni s'ho mirava. Totes les cases disposaven d'aquestes armes, que feien servir per caçar i també per a les competicions. Era una manera de mantenir ben actives les habilitats per a la defensa.

La casa estava formada per una planta baixa, on hi havia la llar de foc que feia de cuina i una taula amb bancs per seure. Una olla bullia penjada dels cremalls, damunt dels troncs encesos a la llar de foc. L'aroma del caldo s'escampava per tot l'habitable i contrastava amb l'olor agra de les corts dels animals que tenien totes les cases. Una escala pujava al pis de dalt, on hi havia les habitacions. A la planta també es veia una porta que permetia accedir a una sala que feia de magatzem i petit taller. A sota l'escala hi havia una altra porta, més estreta, que facilitava l'accés a una petita habitació, subterrània, que servia de rebost. Una casa senzilla, però més gran que algunes de les que es van construir quan es va formar el nucli.

A l'exterior destacava una petita cort per als animals de granja, on hi tenien uns quants conills, gallines, tres cabres i dos porcs. De la cort en tenia cura la mare, així com del petit hort on hi havia fileres de tomaqueres, mongeteres i altres cultius per a consum propi. L'Arnau sovint havia d'ajudar-la en les feines de l'hort i de la cort quan arribava de la feina de la platja. No els calia cap magatzem per a la fusta per construir barques, ja que estava tota amuntegada sota d'un cobert a tocar de la sorra de la platja, així la tenien al costat d'on treballaven en la construcció.

La resta de les cases s'estenien cap a nord i ponent, en un traçat irregular, atès que tota la zona era molt plana. Cinquanta metres a ponent hi havia la casa de l'oncle Ramon, més petita però amb un magatzem més gran per a les mercaderies. Cap a l'est, a uns cent metres de la casa dels Roig, hi havia el safareig, una novetat que sorprenia, ja que, a la majoria de pobles, les dones rentaven al riu. Però en el cas de Vilanova el torrentet, que provenia dels suaus turons de llevant i que la separava del nucli de les Sitges, no sempre portava aigua i, per tant, van haver de construir una bassa per nodrir, quan convingués, el safareig i també la font. Altres cases importants del poble eren la del Joan del Molí, que també aprofitava el torrent, la de l'Adrià Ferrer i unes tres o quatre més dels que es van instal·lar al principi, que tenien uns bons ramats d'ovelles, així com camps de blat i feixes d'oliveres i de vinya. A més, hi havia en Tomàs, que tenia un forn de calç, imprescindible per a la construcció i per encalçar cada any les parets; i en Pere Saler, que es va fer construir, amb fusta embreada, uns amples dipòsits molt planers on abocava aigua de mar i esperava, a l'estiu, l'evaporació per obtenir-ne la sal necessària per salar peix i carn. En un poble petit tothom tendia a especialitzar-se, però ningú oblidava el seu hort, els seus animals i el seu petit forn per coure-hi el pa.

Va abraçar la seva mare, na Gotlana, baixeta i grassa, de bon talant, que no s'enfadava quasi mai i que ja s'acostava a la quarantena, s'acostà al gibrell amb aigua i es va rentar la cara i les mans. La mare era una dona activa i dinàmica. No sabia estar sense fer res i amb els seus ulls foscos però vius semblava que mai no es perdia cap detall.

—T'has fixat en el castell, Arnau? —va preguntar amb el seu to feliç i sovint rialler.

—Què hi ha del castell? —va preguntar l'Arnau, que no s'havia fixat en res, tot i que el castell estava per sobre dels turons de llevant i era visible des del pla.

—Doncs que els Ferrofort hi han afegit un altre penó.

—Ah! Ja ho havia sentit a dir... Sí, es veu que és un penó que representa unes terres mallorquines que el rei Jaume ha cedit al senyor Geribert per la seva participació en la conquesta de Mallorca, en el procés del repartiment.

L'Arnau va recordar que havia sentit a parlar del procés de colonització de la gran illa, que s'havia portat a terme ja feia trenta anys i el senyor Geribert de Ferrofort, que aleshores era jove, hi havia participat amb el seu germà gran.

—No t'oblidis de posar ordre a la porquera ni de mirar si falta aigua als abeuradors de les conilleres i del galliner.

Una estona després va entrar al taller que hi havia al costat. Era el seu moment. Aquella estona que dedicava a la construcció d'una galera a escala d'un pam per cada vint li oferia el màxim plaer i ocupava una bona part dels seus moments de llibertat. Atès que una galera tenia una eslora de 38,50 metres, incloent-hi l'esperó, significava que la seva galera a escala havia de tenir una longitud d'1,92 metres i una mànega, l'amplada, de més d'un pam; per tant, ocupava ja una bona part del petit taller. L'Arnau va anar a la taula i es va posar a estudiar els plànols que havia treballat durant els últims deu mesos. Portava molta feina, però n'estava orgullós. Ja feia un any, el pare li va proposar que dibuixés els plànols en detall d'una galera. "Així aprendràs tres coses", li havia dit el seu pare: "primer, aprendràs com és una galera, que és una de les naus més complexes. Aprendràs a calcular les mides que han de tenir els seus elements. També aprendràs a fer els plànols i dibuixar-los, a escala. Finalment, la construiràs!" L'Arnau, pensant-hi, no podia evitar un gran somriure de satisfacció.

—Estàs fet tot un artesà! —va dir el seu germà, en Nofre, que acabava d'entrar i portava penjant un parell d'orades que havia pescat.

—Vaig fent —contestà l'Arnau, feliç que li reconeguessin l'esforç, mentre en Nofre penjava la canya del suport a la cantonada de l'entrada, on no feia nosa.

L'Arnau era impacient i tenaç a l'hora d'aconseguir els objectius que es proposava. El seu germà Nofre era dos anys més gran, molt més tranquil i d'aspecte més reposat i afable. Així com en Nofre era capaç de repetir molts cops el que havia après, l'Arnau era un cul inquiet que s'avorria repetint el mateix i necessitava coses noves, projectes i reptes que possessin a prova la seva creativitat innata. No s'assemblaven gaire, i així com l'Arnau era més alt i musculós, en Nofre era prim i elàstic, cosa que li permetia ballar i saltar amb elegància. Tenia disset anys i el seu desig secret era formar un petit grup amb algun mag i un acròbata i anar pels pobles oferint felicitat a la gent. Però tots dos destacaven pel seu pèl roig, com el seu pare.

—Hola, nois, com anem? —va dir el pare, que acabava d'entrar—. Veig una mica de desordre per aquí...

—Després ho endreço tot, és que encara no he acabat. —L'Arnau també es distingia del seu germà en l'ordre: així com en Nofre tenia un lloc per a cada cosa i cada cosa al seu lloc, per a l'Arnau l'ordre era un martiri i havia de fer veritables esforços, ja que, quan havia decidit on anaven les coses, poc temps després tot tornava a estar barrejat.

—D'acord, deixem-ho —va acceptar el pare—. Com van el plànol i el disseny del masteler, els remes i el castell de popa?

L'objectiu primordial, per a l'Acfred, era que el noi aprengué a dibuixar en un plànol exactament totes les peces de la nau. Sabia que li costava un gran esforç, però calcular les mides de cada element i dibuixar-lo era la base per a la comprensió i potser la millora de les qualitats marineres dels vaixells. L'Acfred va revisar els càlculs i els dibuixos i en va comprovar l'escala.

—I el casc, com el tens pensat?

—Mira, ja el tinc aquí mig muntat, amb dues trapes per a l'accés a l'interior.

—I com tens les portelles? —va seguir preguntant, mentre notava la satisfacció que sentia per dins per l'acurada feina que feia el seu fill.

—No sé si posar-n'hi... —va dubtar l'Arnau.

El pare, amb calma, va anar explicant-ho: és important construir el casc del tot tancat, de manera que, en casos de mala mar, que sempre n'hi haurà, l'aigua llisqui per la coberta i no es filtri dins l'estiba del vaixell, sota coberta. Va anar revisant el que havia dibuixat el seu fill.